

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Hovudutval for kultur, idrett og integrering		04.06.2020

Organisering av arbeidet med programmet for Den kulturelle skulesekken (DKS)

Forslag til vedtak

1. Hovudutval for kultur, idrett og integrering sluttar seg til framlegget til organisering av arbeidet med programmet for DKS, slik det er skissert i saka.
2. Fylkesdirektør for kultur, idrett og inkludering får fullmakt til å fatte vedtak om DKS-programmet etter tilrådingar frå faggrupper innan kvart av dei seks uttrykka i DKS.

Samandrag

Den kulturelle skulesekken (DKS) vart etablert i 2001, og er del av regjeringa si kulturpolitiske satsing på born og unge i grunnskular og vidaregåande skule. DKS vert gjennomført av fylkeskommunar og kommunar i heile Noreg, og Kulturtanken har det sentrale ansvaret. Hovudmålsettinga med DKS er at alle elevar skal få oppleve kunst og kultur av høg kvalitet.

Fellesnemnda for nye Vestland fylkeskommune vedtok 18. september 2019 ei overgangsordning for DKS for skuleåret 2020-2021. Framlegget til organisering av DKS i Vestland, slik det kjem fram av saka, tar utgangspunkt i intern evaluering av overgangsordninga og Kulturtanken sine mål og føringar.

Per Morten Ekerhovd
fylkesdirektør

Siri Ingvaldsen
seksjonssjef

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor ingen handskriven underskrift

Saksutgreiing

1. Bakgrunn for saka

Den kulturelle skulesekken (DKS) vart etablert i 2001 og er del av regjeringa si kulturpolitiske satsing på born og unge i grunnskular og vidaregåande skule. Ordninga er finansiert med overskot av spelemidlar frå Norsk Tipping AS og fylkeskommunale/kommunale driftsmidlar. DKS vert gjennomført av fylkeskommunar og kommunar i heile Noreg, og staten sin etat, Kulturtanken, har det sentrale ansvaret.

Vestland fylkeskommune får tildelt spelemidlar til DKS frå Kulturtanken etter ein sentral fordelingsnøkkel. Midlane skal dels nyttast i grunnskulen og dels i vidaregåande skule. Av midlane som skal nyttast på grunnskulen, skal ein del fordelast vidare på kommunane, jamfør sak 2020/304-2 *Fordeling av spelemidlar til DKS for skuleåret 2020-2021*. Nokre kommunar er direktekommunar, dvs. har eit sjølvstendig ansvar for DKS-tilbodet til alle elevane i grunnskulen. I Vestland gjeld det Bergen kommune.

Hovudmålsettinga med DKS er at alle elevar skal få oppleve kunst og kultur av høg kvalitet, med mål om at dei etablerer og vidareutviklar eit aktivt og positivt tilhøve til kunst og kultur. Formidlingskvaliteten må vere høg, og skulen skal legge til rette for eit godt møte mellom elev og utøvar. Mål og prinsipp for ordninga er nedfelt i St.meld. nr. 38 (2002–2003) *Den kulturelle skulesekken* og St.meld. nr. 8 (2007–2008) *Kulturell skulesekk for framtida*, og desse ligg til grunn for arbeidet med DKS på alle forvaltningsnivå.

Vedtak i Fellesnemnda for nye Vestland fylkeskommune

DKS i Hordaland og Sogn og Fjordane fylkeskommunar var ulikt organisert, men arbeidde etter felles mål. Fellesnemnda for nye Vestland fylkeskommune vedtok 18. september 2019 ei overgangsordning for DKS for skuleåret 2020-2021. Overgangsordninga er fundert på gode forvaltningsetiske prinsipp og tidlegare organisering av DKS i Hordaland fylkeskommune og Sogn og Fjordane fylkeskommune (sak 2019/2073-15).

Gjennom vedtak i Fellesnemnda vart det definert 12 kriterium som ligg til grunn for utvalet av kunst- og kulturproduksjonar i DKS-programmet for skuleåret 2020-2021. Det er også oppretta faggruppe for kvart av dei seks uttrykka i DKS, eit overordna fagleg råd og eit ungdomsprogramråd.

Innanfor DKS-modellen for Sogn og Fjordane fylkeskommune var det inngått avtalar som også gjeld skuleåret 2020-2021. Desse blir gjennomførte som del av det samla DKS-programmet for Vestland fylkeskommune.

Intern evaluering av overgangsordning for DKS for skuleåret 2020-2021

Overgangsordninga er avgrensa til DKS-programmet for skuleåret 2020-2021, og omfattar forvaltning av spelemidlar, planlegging, programmering og gjennomføring av programmet. Prosessen som er skissert i overgangsordninga er basert på tidlegare organisering DKS i Hordaland fylkeskommune og Sogn og Fjordane fylkeskommune.

Planlegging, programmering og gjennomføring

Kulturtanken har utvikla ein eigen DKS-portal. Denne er eit arbeidsverktøy som skal nyttast gjennom heile prosessen med planlegging og gjennomføring av DKS-programmet. Portalen vert i første omgang nytta av alle fylkeskommunar og direktekommunar, etter kvart også av resten av kommunane.

Portalen er framleis under utvikling, men vart tatt i bruk for innmelding av forslag til programmet for skuleåret 2020-2021. Samstundes vart fristen for å kome med framlegg til DKS-programmet fastsett sentralt, og er no 1. oktober for heile landet. Felles frist og DKS-portal gjer det enklare for utøvarar og forslagsstillarar til å sende forslag til DKS-programmet i heile landet. Dette førte til at rundt 1000 produksjonar var melde inn til programmet i Vestland fylkeskommune, rundt ein tredobling av tal produksjonar som tidlegare har vore melde til programmet i Hordaland, og mellom fire og fem gonger så mange produksjonar som tidlegare har vore melde til programmet i Sogn og Fjordane.

Eit nytt arbeidsverktøy og ein betydeleg auke i tal produksjonar som skulle vurderast har saman med fylkessamanslåinga gjort arbeidet med DKS-programmet for skuleåret 2020-2021 krevjande. På den andre sida var overgangsordninga tufta på det beste frå DKS-modellane i Hordaland og Sogn og Fjordane, og prosessen har gitt høve til å prøve ut og vurdere kva som kan vere ei tenleg ordning. Programmeringa er gjennomført etter intensjonane i overgangsordninga, og erfaringane kan nyttast i det vidare arbeidet.

Det følgjande er ein gjennomgang av sentrale moment ved overgangsordninga.

Faggrupper

Det vart administrativt oppnemnt faggruppe for kvart av dei seks uttrykka i DKS (film, kulturarv, litteratur, musikk, scenekunst og visuell kunst).

I kvar faggruppe skulle det vere to til fire eksterne fagpersonar og samla to til fire frå administrasjonen i Hordaland fylkeskommune og Sogn og Fjordane fylkeskommune. I tillegg var det ønskeleg med representantar frå ungdomsprogramrådet og skulen.

Faggruppene sitt mandat var å gjere ei fagleg vurdering av alle innkomne forslag og å tilrå produksjonar som kunne inngå i programmet.

Vurdering:

- Erfaringane frå arbeidet med faggrupper er hovudsakleg svært positive. Mengd forslag til vurdering gjorde at ein opplevde ein til dels overflatisk diskusjon i faggruppemøta, men førearbeidet sikra likevel ei forsvarleg fagleg vurdering av alle innkomne forslag. Medverknad frå det kunstfaglege miljøet styrker den faglege vurderinga og gir arbeidet med DKS-programmet auka legitimitet.
- Ny DKS-portal og utfordringar i samband med fylkessamanslåinga gjorde at ein ikkje klarte å innlemme skulesektor og ungdomspolitikarar i den faglege vurderinga i faggruppene. Desse medverka i arbeidet med programmet på eit seinare tidspunkt.

Ungdomsprogramråd

Kulturtanken har dei siste åra tatt initiativ til fleire samarbeidsprosjekt med fylkeskommunane og direktetekommunane. Eitt av desse gjeld elevmedverknad. Både Hordaland fylkeskommune og Sogn og Fjordane fylkeskommune var med i dette samarbeidsprosjektet. I Hordaland fylkeskommune var i tillegg Ungdommens fylkesutval allereie inne i arbeidet med DKS-programmet. Dette bygde ein vidare på i overgangsordninga, og det var etablert eit ungdomsprogramråd i samarbeid med dei ungdomspolitiske utvala i dei to fylkeskommunane.

Ungdomsprogramrådet sitt mandat var å medverke i programarbeidet gjennom å gir råd om tema og innhald i programmet, vere representert i faggruppene og det faglege rådet, og velje ut seks produksjonar til DKS-programmet, tre til grunnskulen og tre til vidaregåande skule.

Vurdering:

- Vestland ungdomsutval hadde sitt konstituerande møte 29. november 2019. Intensjonane i overgangsordninga var at utvalet skulle vere med arbeidet med DKS-programmet alt frå desember av, då ein hadde møte i faggruppene. På grunn av mengd forslag som skulle vurderast og fristar for framdrifta i arbeidet med DKS-programmet, vart Vestland ungdomsutval involvert i arbeidet etter at faggruppene hadde gjort sine kunstfaglege vurderingar. Utvalet hadde peika ut tre representantar som valde ut seks produksjonar til programmet.
- Ein sentral premiss for DKS er at målgruppa skal oppleve tilbodet som relevant og at born og unge sjølve skal ha ei rolle i utforminga og gjennomføringa av DKS. Medverknad frå målgruppa, i denne omgang representert ved Vestland ungdomsutval, er ein viktig del av dette. Ein må vurdere korleis også dei lågare stega i grunnskulen kan involverast.

Overordna fagleg råd

Det vart administrativt oppnemnt eit overordna fagleg råd for DKS for skuleåret 2020-2021. I det faglege rådet sat representantar frå faggruppene, skulesektoren og Høgskulen på Vestlandet, samt Avdeling for opplæring og kompetanse og Avdeling for kultur, idrett og inkludering i Vestland fylkeskommune. Ungdomsprogramrådet var også invitert.

Det faglege rådet vart delegert fullmakt til å fatte vedtak om endeleg DKS-program i Hovudutval for kultur, idrett og integrering 21. januar i år (sak 2020/304-1), og hadde sitt møte 26. februar.

Vurdering:

- For skuleåret 2020-2021 planlegg Vestland fylkeskommune DKS-programmet etter ein modell med turnédistrikt og prioriterte uttrykk til definerte klassesteg. I arbeidet med DKS-modellen har ein erfart at det er trong for fleksibilitet før endeleg program kan fastsetast. Til dømes kan ein utøvar vere fullbooka, eller det kan vere nødvendig å endre omfanget av produksjonar som skal inn i programmet. Fagleg råd bør på bakgrunn av dette ikkje fatte vedtak om endeleg program, men heller vere eit forum for å diskutere overordna tema og retning på det vidare arbeidet med DKS.

Samla vurdering

I arbeidet med DKS for skuleåret 2020-2021 er to modellar for programmering og to administrasjonar slått saman. Det er avdekt utfordringar og samstundes gjort verdifulle erfaringar som er viktige å ta med i arbeidet med DKS i framtida. I framlegget til organisering av programmeringa framover er det bygt vidare på erfaringane frå overgangsordninga og på definerte mål, prinsipp og føringar frå Kulturtanken.

2. Samarbeid og utviklingsarbeid

Kulturtanken legg til grunn at det vert utvikla samarbeid og nettverk mellom kultur- og skulesektoren på alle nivå, samt med relevante kulturinstitusjonar, universitets- og høgskulemiljø og forskingsinstitusjonar.

Samarbeid med skulesektoren

I arbeidet med DKS bør ein reflektere over tema som demokrati og medborgarskap, folkehelse, livsmeistring og berekraftig utvikling i overordna del av læreplanverket. DKS-tilbodet skal likevel ikkje erstatte undervisninga i skulen, men kome i tillegg til denne.

Samarbeid mellom kultur- og skulesektoren er grunnleggande for utvikling av DKS-tilbodet. I den samanheng må samarbeidet med Fylkesmannen i Vestland, kommunane og avdeling for opplæring og kompetanse i Vestland fylkeskommune utviklast og styrkjast.

Etter modell frå DKS i Sogn og Fjordane er det etablert eit samarbeid med avdeling for opplæring og kompetanse i fylkeskommunen om ei samansett arbeidsgruppe for å sikre god forankring i den vidaregåande skulen. Det er ynskjeleg å få på plass eit definert samarbeid også på grunnskulenivå, t.d. med ei ressursgruppe eller ressurskular.

Andre samarbeid

Sogn og Fjordane fylkeskommune har inngått samarbeidsavtale med musea i Sogn og Fjordane om ein produksjon i DKS. Tilsvarende er det ei samarbeidsavtale med kommunane om medverknad frå distriktsmusikarane i Sogn og Fjordane i DKS-programmet. Jf Prosedyrar for arbeidet med DKS-programmet (sjå under) må det vurderast om og ev. i kva form desse avtalane skal vidareførast i Vestland.

Både Hordaland fylkeskommune og Sogn og Fjordane fylkeskommune har gjennom internasjonale samarbeid etablert kontaktar og utveksla erfaring som ein kan byggje vidare på. Hordaland fylkeskommune sende i samband med fylkeskommunen sitt samarbeid med venskapsregionen Basse-Normandie (frå 2016 Normandie) fransk nysirkus og figurteater på turné i skulane i Hordaland frå 2013 til 2016. Sogn og Fjordane fylkeskommune har delteke i EU-prosjektet SPARSE (Supporting and Promoting Arts in Rural Settlements in Europe) der målet er å etablere eit permanent nettverk for turnering av kunst og kultur i rurale område i Europa. Prosjektet vert slutført i 2021. Slike samarbeid og prosjektdeltakingar må sjåast i samanheng med Vestland fylkeskommune sitt samla internasjonale arbeid.

Hordaland fylkeskommune var frå 2011 til 2015 med i eit tverrinstitusjonelt samarbeid med Fylkesmannen i Hordaland, Høgskulen i Bergen, Høgskulen Stord/Haugesund, Norsk kulturskuleråd, Universitetet i Bergen, Kunst- og designhøgskulen i Bergen og Bergen kommune om utvikling av estetikk, kunst og kultur i utdanning, opplæring og forskning. Dette arbeidet resulterte mellom anna i

ein rapport om kunstfaga i skulen i Hordaland (AUD-rapport 03-17, Kunstfaga i grunnskulen i Hordaland - Tilstand og utfordringar i 2016).

Kulturtanken, Ungdom og fritid, Norsk kulturskoleråd og Ung Kultur Møtest (UKM) har underteikna ein samarbeidsavtale om tiltak som skal gje born og unge meistringsfølelse, skape nettverk og motverke utanforskap. Sogn og Fjordane fylkeskommune har med utgangspunkt i den nasjonale samarbeidsavtalen hatt eit samarbeid med Norsk kulturskuleråd om den årlege konferansen *Felles barn, felles ansvar*. Ein vil vurdere å vidareføre dette samarbeidet i Vestland fylkeskommune.

Tilboda i DKS-programmet skal medverke til å til å gjere elevane betre kjende med begge målformer på norsk. I 2019-2020 har Kulturtanken eit særskilt fokus på å kartlegge og auke tilfanget av produksjonar med nynorsk som målform. Sogn og Fjordane fylkeskommune inngjekk i 2019 eit samarbeid med Kulturtanken om nynorsk i DKS, og dette er vidareført i Vestland. Målet er å få fram fleire nynorske DKS-produksjonar av høg kvalitet.

3. Framlegg til organisering av arbeidet med DKS i Vestland fylkeskommune

Mål for DKS

Måla for DKS slik dei er nedfelte i statlege føringsdokument:

- å medverke til at elevar i skulen får eit profesjonelt kunst- og kulturtilbod
- å leggje til rette for at elevar i skulen lettare skal få tilgang til, gjere seg kjende med og utvikle forståing for kunst- og kulturuttrykk av alle slag
- å medverke til å utvikle ei heilskapleg innlemming av kunstnarlege og kulturelle uttrykk i realiseringa av skulen sine læringsmål.

Gjennom DKS skal alle elevar møte profesjonell kunst og kultur i sin skulekvardag. Ein viktig premis for ordninga er at den skal femne om alle elevar, uavhengig av kva skule dei går på og kva økonomisk, sosial, etnisk og religiøs bakgrunn dei har. Programmet skal vere samansett slik at det sikrar kvalitet, breidd, mangfald og nyskaping.

Prosedyrar for arbeidet med DKS-programmet

Vestland fylkeskommune rapporterer til Kulturtanken for arbeidet med DKS. Fylkeskommunen skal setje saman eit rikt program til elevane både i grunnskulen og vidaregåande skule, og vere eit knutepunkt for DKS-arbeidet som vert gjort i kommunane.

Vestland fylkeskommune sitt DKS-program skal vere breitt, og bygd opp med utgangspunkt i mål, prinsipp og føringar frå Kulturtanken. Målet er at alle elevar skal få oppleve kunst og kultur av høg kvalitet, og at alle skal få tilbod om dei seks kunstuttrykka i DKS gjennom skuletida. Systematisk evaluering frå skulane er ein viktig del av planleggings- og utviklingsarbeidet.

Programmeringsprosessen skal vere transparent, og alle utøvarar skal ha likt høve til fremme forslag til programmet. Reglar for habilitet og god forvaltningsskikk ligg til grunn for arbeidet med programmet.

Frist for å kome med framlegg til Vestland fylkeskommune sitt DKS-program er 1. oktober kvart år. Forslagsstillar må levere fullstendig framlegg til programmet innan fristen, via nasjonal DKS-portal.

I samsvar med føringar frå Kulturtanken skal fylkeskommunen medverke til nyproduksjon. Delar av spelemidlane kan på bakgrunn av dette setjast av til å stimulere til nyproduksjon med utgangspunkt i definerte satsingar og prioriteringar. Framlegg til nyproduksjon vil bli vurderte innanfor vedtekne prosedyrar slik dei kjem fram av saka.

I programmeringsprosessen inngår følgjande:

- Forslag til produksjonar vert melde inn via Portalen innan 1. oktober kvart år.
- Faggrupper vurderer innkomne forslag.
- Eit ungdomsprogramråd medverkar og vel ut nokre produksjonar.
- Fylkesdirektøren set saman og vedtek programmet.
- Eit fagleg råd set retning for arbeidet og sikrar kontakt med brukargruppene og fagmiljøa.

Faggrupper

Fylkesdirektør for kultur, idrett og inkludering rår til at det vert etablert faggruppe for alle dei seks faguttrykka i DKS: film, kulturarv, litteratur, musikk, scenekunst og visuell kunst.

I kvar faggruppe skal det vere minimum to og maksimum fem eksterne fagpersonar, i tillegg til maksimum tre medarbeidarar frå avdeling for kultur, idrett og inkludering. Faggruppene vert oppnemnde administrativt. Dei eksterne fagpersonane vert henta frå heile Vestland fylke og ev. frå andre delar av landet. Det er ynskjeleg at éin av dei eksterne representantane representerer skulesektoren.

Faggruppene skal gjere ei fagleg vurdering av innkomne forslag og tilrå produksjonar som kan inngå i programmet.

Ungdomsmedverknad

Fylkesdirektør for kultur, idrett og inkludering rår til at Vestland ungdomsutval vert invitert til å oppnemne eit ungdomsprogramråd for DKS.

Ungdomsprogramrådet medverkar i programarbeidet ved å gi råd om tema og innhald. Rådet får òg ansvar for å velje ut tre produksjonar til DKS-programmet, to til vidaregåande skule og éin til ungdomstrinnet i grunnskulen. Produksjonane vert valde med utgangspunkt i tilrådingar frå faggruppene.

Det er ynskjeleg å involvere ungdomsprogramrådet og ev. andre representantar frå elevgruppa også i andre deler av arbeidet med DKS-programmet, til dømes i faggruppene eller det fagleg rådet.

Fastlegging av programmet

Fylkesdirektør for kultur, idrett og inkludering set saman programmet på bakgrunn av tilrådingane frå faggruppene og ungdomsprogramrådet.

Fagleg råd

Fylkesdirektør for kultur, idrett og inkludering rår til at det vert oppretta eit fagleg råd for DKS. Rådet skal setje retning for DKS-arbeidet og sikre at programmet vert utvikla i kontakt med brukargruppene og i samsvar med ny kunnskap på feltet.

Fagleg råd vert oppnemnt administrativt, og det er aktuelt å invitere inn representantar frå Fylkesmannen i Vestland, Høgskulen i Vestland, Universitetet i Bergen og faglege kompetanse- og nettverksorganisasjonar som Visp (Produksjonsenhet for visuell kunst), Proscen (Produksjonsenhet for scenekunst), Vestnorsk filmsenter og Norsk forfattersentrum Vestlandet. Vidare skal skulesektoren vere representert, og Vestland fylkeskommune ved avdeling for opplæring og kompetanse og avdeling for kultur, idrett og inkludering. Det er ynskjeleg at også elevgruppa er representert.

Kriterium ved val av produksjonar til DKS-programmet

DKS Vestland skal syte for at alle elevar i fylket får oppleve kunst- og kulturuttrykk av høg kvalitet. Tilbodet skal vere variert og leggje til rette for inkludering og mangfald. Eit sentralt mål er å nytte regionale og lokale utøvarar i DKS-programmet og å auke tilfanget av nynorskproduksjonar.

Bergen kommune er den største direktekommunen i Noreg, og ei mengd større kunst- og kulturinstitusjonar har sitt hovudsete her. Både desse og frie grupper og utøvarar skal ha plass i DKS-programmet.

Fylkesdirektør for kultur, idrett og inkludering rår til at følgjande kriterium vert lagde til grunn for utvalet av kunst- og kulturproduksjonar i DKS-programmet for Vestland fylkeskommune:

- a) Kvar produksjon i programmet skal ha kvalitet og profesjonalitet i innhald og formidling.
- b) Programmet skal som hovudregel gjennomførast i skuletida.
- c) Programmet skal ikkje erstatte delar av skulen si undervisning i estetiske fag.

- d) Programmet skal ha variasjon i uttrykk og sjangrar, spelestad og formidlingsmåte. I det samla programmet skal det også vere produksjonar på tvers av uttrykk. Nyskapande kunst skal prioriterast.
- e) Programmet skal ha særleg vekt på regionale og lokale utøvarar.
- f) Programmet skal ha god kjønnsfordeling blant utøvarane.
- g) Programmet skal ivareta minoritetar og leggje til rette for inkludering.
- h) Programmet skal innehalde ein høg del produksjonar på nynorsk og ulike målføre.
- i) I det samla programmet skal det vere god balanse mellom produksjonar av/med frilansutøvarar/frie grupper og større kunst- og kulturinstitusjonar.
- j) På scenekunstheltet skal tilbodet fordelast slik at større kunst- og kulturinstitusjonar og frilansutøvarar/frie grupper kvar skal ha minimum 30 prosent av volumet i høvesvis grunnskulen og vidaregåande skule dersom det er grunnlag for det.

Vedtakskompetanse

Hovudutval for kultur, idrett og integrering

Vurderingar og verknader

Økonomi: Vestland fylkeskommune får tildelt spelemidlar frå Kulturtanken til DKS-programmet i skulen. Saka er knytt til desse midlane.

Klima: Det vert i programmering og turnélegging for DKS valt miljøvenlege løysingar der det er mogleg.

Folkehelse: Kultur bidreg til betre folkehelse.

Regional planstrategi: DKS er integrert i dei regionale kulturplanane for Hordaland fylkeskommune og Sogn og Fjordane fylkeskommune, og vil vere del av tema kultur i utviklingsplan for Vestland.

Konklusjon

Gjennom Den kulturelle skulesekken (DKS) skal alle elevar i grunnskulen og vidaregåande skule få oppleve profesjonell kunst og kultur. Programmet skal vere samansett slik at det sikrar kvalitet, breidd, mangfald og nyskaping. Kulturtanken er statleg etat for DKS, og legg føringar for forvaltning av ordninga i fylkeskommunen og kommunane.

Programarbeidet for skuleåret 2020-2021 har vore organisert i samsvar med ei overgangsordning vedteken av Fellesnemnda for nye Vestland fylkeskommune. Framlegget til vidare organisering av tar utgangspunkt i intern evaluering av overgangsordninga og Kulturtanken sine mål og føringar.

Fylkesdirektør rår til at hovudutval for kultur, idrett og integrering sluttar seg til organisering av arbeidet med programmet for Den kulturelle skulesekken, slik det er skissert i saka.

Fylkesdirektør for kultur, idrett og inkludering får fullmakt til å fatte vedtak om DKS-programmet etter tilrådingar frå faggrupper innan kvart av dei seks uttrykka i DKS.